

Contactpersoon TVL
Telefoon 14 030
E-mail gemeente@nieuwegein.nl

Mevrouw J. Besuyen
(PRO Nieuwegein)

Datum 15 september 2026
Kenmerk
Zaaknummer
Berichtnummer
Onderwerp Schriftelijk vragen
inzake
demonstratierecht

Geachte mevrouw Besuyen,

In uw brief van 17 september 2026 heeft u schriftelijke vragen gesteld over het demonstratierecht. Hieronder treft u uw vragen en de beantwoording ervan aan.

1. Is het college op de hoogte van het feit dat de aanwezige boeren actievoerders van XR hebben belemmerd bij het protesteren, onder meer door het vormen van blokkades en het inrijden op demonstranten met tractoren?

Het college is op de hoogte van het feit dat de aanwezige boeren in Nieuwegein ter hoogte van de N408 gepoogd hebben actievoerders van XR te bereiken die daar op dat moment liepen. Politie heeft hierop contact met de boeren gelegd om de intenties te kunnen duiden. De groep boeren wilde de XR-demonstranten tegenhouden. De politie heeft hierbij kunnen voorkomen dat er confrontaties ontstonden en heeft de groepen gescheiden gehouden.

2. Hebben de boeren zelf vooraf melding gemaakt van het voornemen om een tegendemonstratie te organiseren?

Nee.

3. Is het college op de hoogte van de aanwezigheid die middag van de extreemrechtse vlogger 'Dutch Travel Maniac', die ongehinderd en zonder perskaart zich door de demonstranten heen bewoog, en dat hij naderhand ook actief heeft opgeroepen tot het delen en eventueel 'doxxen' van de door hem gefilmde XR-demonstranten?

Wij zijn er bekend mee dat er media aanwezig is geweest. Waar gesproken wordt over doxen is dat niet bekend, ook niet bij de politie.

4. Hoe beoordeelt het college deze handelingen in het licht van de openbare orde en veiligheid, en van het demonstratierecht an sich?

Daar waar de boeren in Nieuwegein waren, was geen sprake van een demonstratie. De aanwezigheid van Dutch Travel Maniac is geweest op Utrechts grondgebied. Het is niet aan het College van B&W van de gemeente Nieuwegein om die handelingen te beoordelen in het licht van de openbare orde en veiligheid en het demonstratierecht.

5. Is het college het ermee eens dat een tegendemonstratie weliswaar is toegestaan, maar dat het doelbewust verhinderen van een andere demonstratie een strafbaar feit kan zijn, bijvoorbeeld wanneer sprake is van het hinderen of intimideren van demonstranten?

Een tegendemonstratie is toegestaan, maar of het doelbewust verhinderen van een andere demonstratie een strafbaar feit kan zijn, dat is een beoordeling die bij het OM ligt.

6. Heeft de politie deze incidenten geregistreerd als mogelijke strafbare feiten, en zo ja, welke vervolgstappen zijn gezet?

Navraag bij de politie toont aan dat bij de politie bekend was dat Dutch Travel Maniac en ook andere media aanwezig waren. Door de politie zijn op het moment van de aanwezigheid van 'Dutch Travel Maniac' geen strafbare handelingen/uitingen geconstateerd e/o voorgelegd aan de OVJ.

7. Klopt het dat er alleen XR-demonstranten zijn aangehouden en beboet, terwijl geen enkele boer is bestraft?

Uit navraag bij de politie en de gemeente Utrecht blijkt dat alleen de actievoerders van XR die de rijbaan van de A-12 in eerste instantie daadwerkelijk blokkeerden zijn in opdracht van de OVJ aangehouden om tegen hen vervolging in te kunnen stellen. De rechter zal bepalen of en welke straf deze demonstranten opgelegd krijgen.

De (overige) XR-demonstranten, die het kennelijke voornemen hadden ook de (rijbaan van de) A-12 op te gaan (om deel te nemen aan de blokkade aldaar) kregen op basis van de Wet Openbare Manifestaties (nader aan te duiden als de Wom) de aanwijzing om gebruik te maken van de aangewezen locatie (Domplein te Utrecht) omdat de demonstratie op de snelweg door de burgemeester van Utrecht verboden was. Die aanwijzing werd door de politie (uit naam van de burgemeester van Utrecht) gegeven ter plaatse bij aantreffen van de diverse groepen kennelijke demonstranten.

In opdracht van de OVJ zijn de demonstranten die deze aanwijzing niet opvolgden aangehouden. Het OM stelt geen vervolging in tegen deze demonstranten.

De bestuurders van de trekkers zijn niet aangehouden. Zij hebben hun actie zelf beëindigd nadat de politie de groep XR-demonstranten tegenhield.

8. Hoe verklaart het college dit verschil in optreden?

Zie antwoord onder vraag 6 en 7.

9. Is er door de politie van tevoren een risico-inschatting gemaakt waarin ook het gedrag van eventuele tegendemonstranten is meegenomen en is het college hiervan op de hoogte gesteld door de politie?

Voorafgaand aan de demonstratie van XR heeft meermalen uitgebreid overleg plaats gevonden op ambtelijk en bestuurlijk niveau tussen gemeenten/ RWS/VRU/politie en OM. Meerdere risico's en scenario's zijn uitgewerkt, waaronder het scenario: een onaangekondigde tegendemonstratie.

10. Achten het college het wenselijk dat verschillende groepen burgers bij dezelfde gebeurtenis verschillend worden behandeld door de handhaving?

Het college vindt dat verschillende groepen burgers bij dezelfde gebeurtenis in de gemeente Nieuwegein gelijkwaardig behandeld moeten worden conform de geldende wet- en regelgeving die daarop van toepassing is.

11. Hoe waarborgt het college dat het demonstratierecht voor alle groepen gelijk wordt beschermd?

Alle vooraf middels een kennisgeving aangekondigde demonstraties worden getoetst aan de Wom en indien nodig kunnen daar vooraf beperkingen en/of voorschriften bij worden opgelegd op grond van de APV. Onaangekondigde (tegen)demonstraties zijn in die zin ook beschermd en het ontbreken van een kennisgeving is geen grond om de demonstratie op voorhand te verbieden. Aan de hand van de situatie ter plaatse wordt op dat moment gekeken hoe op dat moment de demonstratie het best gefaciliteerd kan worden.

12. Heeft de gemeente vooraf afspraken gemaakt met politie of andere partners over het voorkomen van escalatie tussen verschillende groepen?

Zie voor de beantwoording van deze vraag het antwoord op vraag 9.

13. Welke stappen gaat het college zetten om herhaling van dit soort gevaarlijke situaties te voorkomen, met name wanneer groepen doelbewust proberen andere demonstranten te hinderen?

Bij elke (onaangekondigde) (tegen-)demonstratie wordt getoetst aan de Wom of een mogelijk verbod, aanwijzingen en of beperkingen opgelegd kunnen en moeten worden. Daarnaast wordt per situatie gekeken wat benodigd is binnen het grondrecht van het demonstreren en de faciliterende rol die de gemeente op zich neemt, waarbij openbare orde en veiligheid altijd een aandachtspunt is.

14. Kan het college toezeggen dat het in gesprek gaat met de politie over consequente, proportionele en gelijke handhaving bij toekomstige demonstraties, inclusief het optreden tegen groepen die andere demonstranten hinderen?

Deze vraag wekt de indruk dat de politie in gelijke gevallen verschillend zou optreden. Wij verwijzen daarvoor naar de antwoorden op de vragen hierboven wat het handelingskader is geweest. De lokale driehoek maakt bij demonstraties van een bepaalde omvang afspraken over tolerantiegrenzen en te nemen maatregelen. In de basis gelden de afspraken voor een aangekondigde demonstratie op grond van de Wom voor iedere deelnemer aan de manifestatie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Nieuwegein,

Ellie Liebrechts
secretaris

Marijke van Beukering-Huibregts
burgemeester